

Waarom wil de gemeente Utrecht zo graag asfalt op de Weerdsingel OZ?

Ja, waarom? Ondanks de inmiddels overbekende negatieve milieu en klimaat effecten van asfalt? In een gesprek met een vertegenwoordiger van één van de coalitiepartijen werd ons dat duidelijk. Hij beaamde dat het effect op het milieu van het door de gemeente grootschalig voorgestane gebruik van asfalt, niet wordt meegewogen in het beleid. Waarom niet? Omdat Utrecht wereld fietsstad wil zijn? Maar sinds Utrecht wereldfietsstad wil worden is er wel héél veel veranderd in het milieu en klimaatbewustzijn. Bewoners en burgers van onze singel hebben zich niet voor niets uitgesproken vóór een asfaltloze en veilige Weerdsingel OZ: zowel in een straat-enquête gehouden in 2020 (86,4% tegen asfalt) als in een petitie die 3845 maal is ondertekend. Ook in het participatie traject met de gemeente over de herinrichting en in de media hebben de bewoners van de Weerdsingel OZ zich duidelijk tegen asfalt uitgesproken – helaas is er niet naar hen geluisterd. De gemeente houdt vast aan haar eigen herinrichtingsplan. Alternatieven zoals fietsvriendelijke klinkers worden niet overwogen. We zetten hieronder alle argumenten tegen asfalt nog eens op een rij en bepleiten een vooruitstrevend gemeentebestuur ten aanzien van asfalt. Een beleid dat goed is voor ons milieu en de klimaatcrisis echt te lijf wil gaan, zoals verwoord in het *Coalitieakkoord 2022-2026*.

1. Asfalt is milieuonvriendelijk

We weten inmiddels allemaal dat we met z'n allen het milieu aan het verpesten zijn. We weten bijvoorbeeld dat in alle fasen - productie, aanleg, gebruik en recycling - asfalt slecht is voor ons milieu en onze gezondheid. Niet voor niets liggen asfaltfabrieken steeds vaker onder vuur zoals heel recent nog in Deventer. Het is inmiddels bekend dat van productie tot en met recycling sprake is van uitstoot van kankerverwekkende stoffen, waaronder PAK's, benzeen, CO₂, Pfas, etc. (Zie voor Pfas de voorpagina van de NRC dd 10 augustus 2022).

Zelfs als het asfalt er al ligt blijkt dat het op zonnige dagen veel vervuilerder is dan de brandstofauto's die eroverheen rijden.

2. Asfalt is slecht in het kader van de klimaatcrisis

Klimaatverandering brengt meer extreme hitte, droogte en regenbuien met zich mee. Asfalt versterkt de klimaatcrisis door hittestress en waterafvoerproblemen.

Bij extreem warm weer veroorzaakt asfalt hittestress: de temperatuur van het asfalt wordt veel hoger dan de buitentemperatuur en kan tot wel 60° oplopen. De hitte blijft dan hangen boven het asfalt. Bij extreme regenbuien (zoals recentelijk in Limburg, België en Duitsland) veroorzaakt asfalt waterafvoerproblemen, omdat het weinig tot niet waterdoorlatend is. Meer groen helpt natuurlijk, maar een geheel klinker (of ZOAK, Zeer Open Afval Keramiek) wegdek is waterdoorlatend en waterabsorberend, en staat dus garant voor een goede waterafvoer.

De afwaterproblemen betreffen ook de huizen aan de Weerdsingel OZ. Daar lag tot medio jaren '90 asfalt. Deze oudste singelhuizen hadden toen structureel last van vocht. Hevige regenval leidde regelmatig tot onderstromende kelders en souterrains. Sinds het asfalt is vervangen door klinkers, heeft men daar bijna geen last meer van. De bewoners willen dit graag zo houden.

3. Asfalt is slecht voor de natuur, de bomen, het groen langs de singel

Beide extreme klimaatomstandigheden hebben invloed op de natuur rondom en langs de singels. Hittestress is funest. Met asfalt zullen de extreme temperaturen voor de bomen alleen maar hoger worden. Flora en fauna langs de singel zijn ermee gebaat dat het groen optimaal van water wordt voorzien. Bij extreme regenval is het talud meer gebaat bij een snelle waterafvoer richting singel, dan bij asfalt dat een extra barrière vormt – klinkers laten water door en doseren het. Geraadpleegde gemeentelijke deskundigen waren het erover eens dat een stenen wegdek het beste is voor de watertoevoer naar de bomen. Gemeentelijk beleid en landelijke adviezen (RLI) ondersteunen dit.

4. Asfalt is economisch niet duurzaam, het is duurder dan klinkers

De gemeentelijke *Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte Utrecht* (dec. 2016) meldt een levensduur van 70-80 jaar voor gebakken klinkers en voor asfalt een levensduur van 10-70 jaar.

5. Fietsvriendelijke, comfortabele, milieuvriendelijke klinkers zijn een uitstekend alternatief. Fietsvriendelijke klinkers zijn veiliger

Veiligheidsargumenten pleiten ook tegen asfalt en vóór klinkers. Klinkers zijn stroever en dus snelheidsremmend. Asfalt nodigt uit tot hard rijden en vergroot de fietsonveiligheid. De nabijgelegen Koekoekstraat is geasfalteerd tot fietsstraat, en is nu een gevaarlijke racebaan en onveilig voor fietsers. Soms rijden auto's daar wel 70 km per uur! Wij vrezen dat er ook op de Weerdsingel OZ veel te hard zal worden gereden met asfalt. De nieuwe verkeersdeelnemers, het e-verkeer (e-fietsers en e-auto's) nemen in rap tempo toe, sneller dan eerder gedacht. Op asfalt is dit verkeer niet te horen; het kan ook steeds hogere snelheden bereiken (denk aan speedpedelecs!) Zelfs in een 30 km zone kan het e-verkeer, als het zich mengt met langzamere verkeersdeelnemers (fietsers en voetgangers), zeer onveilige verkeerssituaties veroorzaken. Asfalt vergroot deze onveiligheid. Klinkers zijn veiliger voor de huidige en de toekomstige verkeersdeelnemers.

7. Politieke inzichten over asfalt zijn aan het veranderen

Het verzet tegen asfalt en vóór de natuur wordt steeds duidelijker, zoals in het Groen Links beleid in Arnhem, waar asfalt zo veel mogelijk wordt geweerd in de stad.

8. Asfalt tast het historisch aanzien van de singel aan

In de jaren '90 is de Weerdsingel OZ als proef ingericht als fietsstraat gericht op het gebruik door meer fietsers en met meer veiligheid. Als eerste stuk singel werd hier al het asfalt verwijderd en door klinkers vervangen. Hiermee is het historisch aanzien van de singel hersteld en het beschermd stadsgezicht versterkt. Het opnieuw aanleggen van asfalt op de fietspaden tast het historisch karakter van de lommerrijke singel met zijn oude singelpanden aan. De herkenbaarheid van de singelroute wordt niet bepaald door het asfalt fietspad, maar door de aanwezigheid van de singel. Een eenvormige inrichting van alle singels met rood asfalt fietspaden is niet nodig – een rood *stenen* fietspad is een beter alternatief dat aansluit bij het asfaltloos noordelijk poortgebied (Bemuurde Weerd).

9. Utrecht – fietsstad – kan ook zonder asfalt

De Weerdsingel OZ is vooral geschikt voor de langzame, toeristische, genietende fietser, zeker nu de fietsbrug bij de Weerdsluis is geschrapt. Ook wordt dit stuk van de singel gebruikt door vele wandelaars en toeristen. De snelle, gehaaste fietser kan verschillende korte routes door de binnenstad kiezen of aan de noordzijde de route via de Herenweg-Adelaarstraat.

In Utrecht blijkt de Fietsersbond voor Groen Links en de afdeling Verkeer een belangrijke stakeholder en pleitbezorger voor rood asfalt fietspaden. Dat was in het kader van het fietsbeleid van de gemeente een begrijpelijke keuze. Als het gaat om breder, samenhangend en innoverend beleid anno 2022 kan een al te star vasthouden aan onnodig (rood) asfalt contraproductief zijn, vooral als het gaat om het milieu, de klimaatcrisis en de zorg voor latere generaties.

Conclusie

Een nieuw beleid ten aanzien van asfalt in de stad is hard nodig in verband met het milieu, de klimaatcrisis, de fietsveiligheid, de gezondheid van de bewoners en de natuur.

Het alternatief voor asfalt is duidelijk: milieuvriendelijke, fietsvriendelijke en comfortabele klinkers.

Kortom:

- Gemeente: weeg in uw beleid ook het effect op het milieu en het klimaat mee, bij uw grootschalig voorgestaan gebruik van asfalt.
- Volg het voorbeeld van Arnhem waar asfalt zoveel mogelijk wordt geweerd.
- Kies voor een beleid dat goed is voor ons milieu en de klimaatcrisis echt te lijf wil gaan, zoals verwoord in één van de drie speerpunten van het Coalitieakkoord 2022-2026
- Wees dus uw tijd vooruit, verban binnen de stadsgrenzen zoveel mogelijk onnodig asfalt ten behoeve van groen, de bomen en de klimaatadaptatie.
- **Gemeente: neem burgerparticipatie serieus. Gebruik geen asfalt bij de herinrichting van de Weerdsingel OZ – ga voor een innoverend en milieuvriendelijk experiment met klinkers dat door de burgers wordt ondersteund!**